

פרשת לך לך – שלישי

(ה) וְגַם-לְלוֹט הֶהֱלֹךְ אֶת-אֶבְרָם הָיָה צֹאן-וּבָקָר וְאֶהֱלִים: **ה** וְאֵף לְלוֹט דָּאָזִיל, עִם אֶבְרָם: הָיוּ עֵץ וְתוֹרִין, וּמִשְׁכָּנִין.

רש"י א הֶהֱלֹךְ אֶת אֶבְרָם. מִי גֵרָם שֶׁהָיָה לוֹ זֹאת הִלִּיכְתּוֹ עִם אֶבְרָם:

(ו) וְלֹא-נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לְשִׁבְתָּ יַחְדָּו כִּי-הָיָה רִכּוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁבְתָּ יַחְדָּו: **ו** וְלֹא סוֹבְרַת יִתְהוֹן אֲרַעָא, לְמַתֵּב בְּחֻדָּא: אֲרִי הָיָה קִנְיָנְהוֹן סָגִי, וְלֹא יָכִילוּ לְמַתֵּב בְּחֻדָּא.

רש"י א וְלֹא נָשָׂא אוֹתָם. לֹא הָיְתָה יְכוּלָה לְהַסְפִּיק מְרֻעָה לְמִקְנֵיהֶם וּלְשׁוֹן קָצֵר הוּא וְצָרִיךְ לְהוֹסִיף עָלָיו כְּמוֹ וְלֹא נָשָׂא אוֹתָם מְרֻעָה הָאָרֶץ לְפִיכֶךְ כָּתַב וְלֹא נָשָׂא בְּלִשׁוֹן זָכָר:

(ז) וַיְהִי-רִיב בֵּין רַעֲי מִקְנֵה-אֶבְרָם וּבֵין רַעֲי מִקְנֵה-לוֹט וַהֲכַנְעֲנִי וַהֲפְרִיזִי אֹז יֵשֵׁב בְּאֶרֶץ: **ז** וַהֲוֹת מִצּוֹתָא, בֵּין רַעֲן בְּעִירִיה דְּאֶבְרָם, וּבֵין רַעֲן בְּעִירִיה דְּלוֹט; וּכְנַעֲנָאָה, וּפְרוֹזָאָה, בְּכִין, יְתִיב בְּאֲרַעָא.

רש"י א וַיְהִי רִיב. לְפִי שֶׁהָיוּ רוֹעִיו שֶׁל לוֹט רָשָׁעִים וּמְרַעִים בְּהֻמָּתָם בְּשָׂדוֹת אַחֲרִים וְרוֹעֵי אֶבְרָם מוֹכִיחִים אוֹתָם עַל הַגָּזֹל וְהֵם אוֹמְרִים נִתְּנָה הָאָרֶץ לְאֶבְרָם וְלוֹ אֵין יוֹרֵשׁ וְלוֹט יוֹרֵשׁוֹ וְאֵין זֶה גָּזֹל וַהֲכַתוּב אוֹמֵר וַהֲכַנְעֲנִי וַהֲפְרִיזִי אֹז יֵשֵׁב בְּאֶרֶץ וְלֹא זָכָה בָּהּ אֶבְרָם עַדִּין:

(ח) וַיֹּאמֶר אֶבְרָם אֶל-לוֹט אֶל-נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רַעֲי וּבֵין רַעֲיָךְ כִּי-אֲנָשִׁים אֲחִים אֲנָחְנוּ: **ח** וְאָמַר אֶבְרָם לְלוֹט, לֹא כַעַן תְּהִי מִצּוֹתָא בֵּינָא וּבֵינֶךָ, וּבֵין רַעֲוֹתִי, וּבֵין רַעֲוֹתֶךָ: אֲרִי גְבָרִין אַחִין, אֲנַחְנָא.

רש"י א אֲנָשִׁים אֲחִים. קְרוֹבִים. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה דּוּמִין בְּקִלְסְתֵּר פָּנִים:

(ט) הָלֹא כָל-הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָד נָא מֵעָלַי אִם-הַשְׂמָאֵל וְאִימָנָה וְאִם-הַיְמִין וְאִשְׁמָאִילָה: **ט** הָלֹא כָּל אֲרַעָא קְדָמָךְ, אֲתַפְרֹשׁ כַּעַן מְלוֹתִי: אִם אֵת לְצַפּוֹנָא אָנָּא לְדְרוֹמָא, וְאִם אֵת לְדְרוֹמָא וְאַצְפֹּנָךְ.

רש"י א אִם הַשְׂמָאֵל וְאִימָנָה. בְּכָל אֲשֶׁר תֵּשֵׁב (אֲשֶׁב) לֹא אֲתַרְחֹק מִמֶּךָ וְאַעֲמֹד לָךְ לְמַגֵּן וּלְעֶזֶר וְסוֹף דְּבַר הוֹצֵרְךָ לוֹ שְׁנֹאֲמַר וַיִּשְׁמַע אֶבְרָם כִּי נִשְׁבַּח אָחִיו וְגו': וְאִימָנָה. אֵימִין אֵת עֲצָמִי כְּמוֹ וְאַשְׁמָאִילָה: אֲשַׁמְאִיל אֵת עֲצָמִי. וְאִם תֹּאמַר הִיָּה לוֹ לְנֶקֶד וְאִימִינָה כֶּךָ מְצִינוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר אִם יֵשׁ לְהֵימִין וְאֵין נֶקֶד לְהֵימִין:

(י) וַיִּשְׂא-לוֹט אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-כָּל-כֶּכֶר הַיַּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָה לִפְנֵי | שַׁחַת יְהוָה אֶת-סֹדֶם וְאֶת-עֲמֹרָה כִּגְן יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאַחָה צַעַר: **י** וַיִּזְקַף לוֹט יָת עֵינֹהִי, וַחֲזָא יָת כָּל מִישָׁר יַרְדֵּנָא, אֲרִי כְּלִיָּה, בֵּית שְׁקִיָּא קָדָם חִבְלוֹת יֵי, יָת סְדוֹם וְיָת עֲמֹרָה, כְּגִנְתָּא דִּי כְּאֲרַעָא דְּמִצְרַיִם, מְטִי צַעַר.

רש"י א כִּי כָלָה מִשְׁקָה. אָרֶץ נִחְלֵי מַיִם: לִפְנֵי שַׁחַת ה' אֵת סְדוֹם וְאֵת עֲמֹרָה. הָיָה אוֹתוֹ מִישׁוֹר: כִּגְן ה'. לְאֵילָנוֹת: כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. לְזֶרְעִים: בְּאַחָה צַעַר. עַד צַעַר. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה דּוֹרְשׁוֹ לְגִנְאֵי עַל שֶׁהָיוּ שְׁטוּפֵי זָמָה בְּחָר לוֹ לוֹט בְּשִׁכְנוֹתָם בְּמִסְכַּת הוֹרִיּוֹת:

(יא) וַיִּבְחַר-לוֹ לוֹט אֶת כָּל-כֶּכֶר הַיַּרְדֵּן וַיֵּסַע לוֹט מִקְדָּם וַיַּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו: **יא** וּבְחָר לִיה לִיָּה לוֹט, יָת כָּל מִישָׁר יַרְדֵּנָא, וְנָטַל לוֹט, בְּקִדְמִיתָא; וְאֲתַפְרֹשׁוּ, גְּבַר מְלוֹת אַחוּהִי.

רש"י א כֶּכֶר. מִישׁוֹר כְּתִרְגוּמוֹ: מִקְדָּם. נָסַע מֵאַצֵּל אֶבְרָם (מִמְזִרַח) וְהֵלֵךְ לוֹ לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל אֶבְרָם נִמְצָא נוֹסֵעַ מִמְזִרַח לְמַעֲרָב. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה הִסִּיעַ עֲצָמוֹ מִקְדָּמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר אֵי אִפְשִׁי לֹא בְּאֶבְרָם וְלֹא בְּאַלְהָיו:

(יב) אֶבְרָם יָשָׁב בְּאֶרֶץ-כְּנַעַן וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכֶּכֶר וַיֹּאחֲזֵל עַד-סֹדֶם: **יב** אֶבְרָם, יְתִיב בְּאֶרֶץ-כְּנַעַן; וְלוֹט, יְתִיב בְּקִרְוֵי מִישְׁרָא, וּפְרָס, עַד סְדוֹם.

רש"י א וַיֹּאחֲזֵל. נָטַע אֶהֱלִים לְרוֹעִיו וּלְמִקְנֵהוּ עַד סְדוֹם: נָסַע מֵאַצֵּל אֶבְרָם (מִמְזִרַח) וְהֵלֵךְ לוֹ לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל אֶבְרָם נִמְצָא נוֹסֵעַ מִמְזִרַח לְמַעֲרָב. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה הִסִּיעַ עֲצָמוֹ מִקְדָּמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר אֵי אִפְשִׁי לֹא בְּאֶבְרָם וְלֹא בְּאַלְהָיו:

(יג) וְאֲנָשֵׁי סֹדֶם רָעִים וַחֲטָאִים לַיהוָה מְאֹד: **יג** וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם, בִּישִׁין בְּמִמוֹנְהוֹן וַחֲכִיבִין בְּגוֹיְתֵהוֹן, קָדָם יי, לְחֻדָּא.

רש"י א וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם רָעִים. וְאֵף עַל פִּי כֵּן לֹא נִמְנַע לוֹט מִלְּשַׁכּוֹן עִמָּהֶם. וְרַבּוּתֵינוּ לְמַדּוֹ מִכָּאן שֶׁם רָשָׁעִים יִרְקָב: רָעִים. בְּגוֹפָם: וַחֲטָאִים. בְּמִמוֹנָם: לַה' מְאֹד. יוֹדְעִים רַבּוֹנָם וּמִתְכַּנְּנִים לְמְרוֹד בּוֹ:

(יד) וַיְהוָה אָמַר אֶל-אֶבְרָם אַחֲרֵי הִפְרַד-לוֹט מֵעַמּוֹ שֹׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אַתָּה שָׂם צַפְנָה וְנִגְנְבָה וְקִדְמָה וַיָּמָה: **יד** וַיֵּי אָמַר לְאֶבְרָם, בְּתַר דְּאֲתַפְרֹשׁ לוֹט מִעַמִּיָּה, זְקוּף כַּעַן עֵינֶךָ וַחֲזִי, מִן אֲתַרָּא דְּאֵת תַּמָּן לְצַפּוֹנָא וּלְדְרוֹמָא, וּלְמִדְנָחָא וּלְמַעֲרָבָא.

רש"י א אַחֲרֵי הִפְרַד לוֹט. כָּל זְמַן שֶׁהִרְשַׁע עָמּוֹ הָיָה הַדְּבֹר פּוֹרֵשׁ מִמָּנּוֹ: (וּלְעֵיל שֶׁהָיָה לוֹט אֲצִלוֹ וַחֲכִיב וַיֵּרָא ה' אֶל אֶבְרָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּשֶׁר הָיָה וְקַל לְהַבִּין):

(טו) כִּי אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה רֹאֶה לָךְ אֶתְנַנְנָה וְלִזְרַעְךָ עַד-עוֹלָם: **טו** אֲרִי יָת כָּל אֲרַעָא דְּאֵת חֲזִי, לָךְ אֶתְנַנְנָה, וּלְבִנֶךָ, עַד עוֹלָמָא.

רש"י א וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם רָעִים. וְאֵף עַל פִּי כֵּן לֹא נִמְנַע לוֹט מִלְּשַׁכּוֹן עִמָּהֶם. וְרַבּוּתֵינוּ לְמַדּוֹ מִכָּאן שֶׁם רָשָׁעִים יִרְקָב: רָעִים. בְּגוֹפָם: וַחֲטָאִים. בְּמִמוֹנָם: לַה' מְאֹד. יוֹדְעִים רַבּוֹנָם וּמִתְכַּנְּנִים לְמְרוֹד בּוֹ:

(טז) וַיִּשְׁמָתִי אֶת-זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר | אִם-יִוְכַל אִישׁ לְמָנוֹת אֶת-עַפְר הָאָרֶץ גַּם-זֶרְעֶךָ יִמָּנָה: **טז** וְאֲשׁוּי יָת בְּנֶךָ, סָגִיאִין כַּעֲפָרָא דְּאֲרַעָא: כְּמָא דְּלִית אִפְשָׁר לְגַבַּר, לְמַמְנֵי יָת עַפְרָא דְּאֲרַעָא אָף בְּנֶךָ, לֹא יִתְמַנּוֹן.

רש"י א אֲשֶׁר אִם יוֹכַל אִישׁ. כְּשֵׁם שְׂאִי אִפְשָׁר לְעַפֵּר לְמָנוֹת כֶּךָ זֶרְעֶךָ לֹא יִמָּנָה:

(יז) קוֹם הִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאַרְבֶּה וּלְרַחֲבָה כִּי לָךְ אֶתְנַנְנָה: **יז** קוֹם הִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאַרְבֶּה וּלְרַחֲבָה כִּי לָךְ אֶתְנַנְנָה:

(יח) וַיֹּאחֲזֵל אֶבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבְנֶה-שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה: פ **יח** וַיֵּבֵא אֶבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבְנֶה מִזְבֵּחַ, קָדָם יי.

רש"י א מִמְרָא. שֵׁם אָדָם: יוֹ קוֹם הִלִּיךְ בְּאֲרַעָא, לְאַרְבֶּה וּלְפִתְיָה: אֲרִי לָךְ, אֶתְנַנְנָה.

(יט) וַיִּבְרָא אֶבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבְנֶה-שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה: פ **יח** וַיֵּבֵא אֶבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבְנֶה מִזְבֵּחַ, קָדָם יי.

רש"י א מִמְרָא. שֵׁם אָדָם: